
چکیده پایان‌نامه‌های

رشته علوم سیاسی دانشگاه باقرالعلوم عج

عنوان: رابطه حکومت دینی و کثرت‌گرایی سیاسی (با تأکید بر نظام جمهوری اسلامی ایران)

استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر نجف لک زایی

استاد مشاور: حجة الاسلام دکتر منصور میراحمدی

دانشجو: محمود شریعتی

مقطع: کارشناسی ارشد

این پژوهش از منظر اندیشه دینی، رابطه حکومت دینی و کثرت‌گرایی سیاسی را با توجه به مورد جمهوری اسلامی مورد کاوش قرار داده است. در فصل نخست مفهوم حکومت دینی و کثرت‌گرایی سیاسی، مورد ارزیابی قرار گرفت و در آن روشن شد که مفهوم حکومت دینی تعابیر و تعاریف گوناگونی دارد و مفهوم کثرت‌گرایی سیاسی، شیوه‌ای از زندگی اجتماعی که در آن، احزاب و گروه‌ها و جریانات فکری به صورت داوطلبانه در عرصه جامعه به فعالیت و کسب قدرت می‌پردازند، تعریف گردید.

در فصل دوم این پرسش مطرح شده که حکومت دینی چه نسبتی با کثرت‌گرایی سیاسی دارد. دیدگاه‌های مختلف بر اساس مبانی معرفتی و انسان‌شناختی خویش تلاش کرده‌اند تا به این پرسش پاسخ دهند. دیدگاه سنت‌گرا معتقد است هویت و مشروعیت حکومت دینی در اعتقاد و التزام به ولایت فقیه تحقق خواهد پذیرفت و جایگاه مردم از باب کارآمدی و نه مشروعیت بخشی تجلی می‌یابد. دیدگاه نوگرا معتقد است حکومت دینی در چارچوب ولایت فقیه با توجه به رضایت خدا و مردم مشروعیت و هویت پیدا خواهد کرد. این دیدگاه با توجه به مبانی تئوریک خود در باب حکومت، استعداد پذیرش برخی از مؤلفه‌های مدرن را داراست که بر این اساس به مشارکت و رضایت مردم در اداره جامعه توجه می‌کند. روشنفکران دینی معتقدند حکومت دینی برآیند خواست مردم مسلمان

است و همین امر موجب مشروعیت و هویت آن خواهد گردید. این رهیافت مشروعیت حکومت را بر مبنای تز ولایت فقیه، امری خاتمه یافته تلقی می‌نماید و با نگرشی متکثرانه به ساخت نظام سیاسی معنا می‌بخشد. در فصل سوم با مرور بر تحولات بعد از انقلاب، سیاست جمهوری اسلامی در قبال الگوی کثرت‌گرایی سیاسی مورد بررسی قرار گرفت. سال‌های نخستین انقلاب را در مواجهه با این الگو می‌توان دوران سیاست درهای باز به حساب آورد، اما عوامل بازدارنده‌ای چون فرهنگ سیاسی ادامه این روند را با مشکلاتی مواجه کرد، تا جایی که در برخی از مقاطع سیاست‌های انقباضی در قبال آن اجرا شده است.

عنوان: مواضع علمای شیعه در دفاع از استقلال ایران معاصر

استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر نجف لک زایی

استاد مشاور: دکتر مصطفی ملکوتیان

دانشجو: ناصر کشاورزی

مقطع: کارشناسی ارشد

در این پژوهش برای نخستین بار کارکرد و نقش علمای شیعه در جهت استقلال کشور مورد بررسی قرار گرفت. پرسش اصلی این است که «استقلال ایران معاصر از سوی چه نیروهایی مورد تهدید قرار گرفته و علمای شیعه با استناد به کدام مبانی و چه نوع موضع‌گیری‌هایی به دفاع از استقلال ایران و دفع تهدیدات مذکور پرداخته‌اند؟» در پاسخ به سؤال، این فرضیه مطرح شده است که استقلال ایران معاصر از سوی حاکمان قاجار و پهلوی و نیز دولت‌های بیگانه تهدید شده و علمای شیعه، با استناد به مبانی دینی و با اتخاذ مواضع سیاسی، فرهنگی و اقتصادی نقش تعیین‌کننده‌ای در دفع تهدیدات و دفاع از استقلال ایران معاصر داشته‌اند. برای اثبات و تأیید فرضیه در فصل اول به تبیین مفهوم استقلال و بررسی اجمالی آن در متون دینی پرداخته شده است. در ادامه با بررسی مبانی رفتار سیاسی علمای شیعه مشخص شد که همه علمای شیعه در اتخاذ مواضع، از اصول ثابتی تبعیت می‌کرده‌اند و آن اصول به عنوان مبانی شکل دهنده رفتار سیاسی آنان در این حرکت‌ها محسوب می‌گردیده است. برخی از این اصول و مبانی به طور غیر مستقیم در مواضع آنان قابل مشاهده است، نظیر (مبانی فقهی) اجتهاد، قاعده نفی سبیل، امر به معروف و نهی از منکر، اصل تکلیف و اصل مصلحت اسلام و مسلمانان، و بعضی از این مبانی به طور غیر مستقیم در موضع‌گیری

آنان تأثیر داشته است، مانند (مبانی فلسفی و کلامی) معرفت‌شناسی، هستی‌شناسی، انسان‌شناسی، رهبری، (مبانی اخلاقی) مبارزه با موانع درونی کمال و سعادت و مبارزه با موانع بیرونی کمال و سعادت. بر پایه همین مبانی برگرفته از دین است که چارچوب نظری این پژوهش پایه‌ریزی شده است. در فصل دوم، عوامل تهدیدکننده استقلال ایران معاصر، به این دلیل مورد بررسی قرار گرفت تا مشخص گردد که ضرورت موضع‌گیری علما و دیگر افسار برای حفاظت از استقلال به چه دلایلی بوده است، زیرا وجود خطرات و تهدیدات مقدمه برای دفاع از استقلال بوده است. در فصل سوم عوامل تأمین‌کننده استقلال ایران در دوره معاصر مورد تحقیق قرار گرفته است. نتیجه به دست آمده این است که علما به دلیل نقش کلیدی یعنی رهبری قیام‌ها و تبعیت مردم از آنان، دارای نقش مؤثر در حفظ استقلال ایران معاصر بوده‌اند. در فصل چهارم و پنجم به مواضع و روش‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی علمای شیعه در دوره قاجار و پهلوی پرداخته شده است. علمای شیعه با اتخاذ مواضع و روش‌های گوناگون سیاسی، اقتصادی و فرهنگی که بر اساس مقتضیات زمانی و مکانی و جریان‌های تاریخی صورت گرفته، به رهبری جامعه شیعی و صیانت از آن در قبال تهدیدات اقدام می‌کرده‌اند.

عنوان: تحولات فکری جامعه اسلامی (از رحلت حضرت رسول ﷺ تا پایان حکومت حضرت علی علیه السلام)

استاد راهنما: دکتر علیرضا صدرا

استاد مشاور: حجة الاسلام دکتر نجف لک زایی

دانشجو: داود رادمند

مقطع: کارشناسی ارشد

آنچه در این تحقیق مد نظر قرار گرفت، بیان و چگونگی شکل‌گیری تحولات فکری جامعه اسلامی از رحلت حضرت رسول ﷺ تا پایان حکومت امام علی علیه السلام در عرصه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی است. در اندیشه دینی، اعتقاد بر این است که با ظهور اسلام و هجرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله به مدینه، زمینه‌های تشکیل حکومت اسلامی مهیا گردید. این امر منجر به بیان افکار و فرهنگ جدید شد که جامعه اسلامی عربستان را صاحب حکومت، تمدن و ایدئولوژی الهی گردانید. حضرت رسول صلی الله علیه و آله، در جریان تغییر، تبدیل و گذار از جامعه جاهلی به جامعه اسلامی، در صدد پیاده کردن این اندیشه دینی بود. اما علی رغم تمام تلاش‌هایی که حضرت برای اتحاد و اعتلای جامعه

اسلامی بر پایه اصول و ارزش‌های اسلامی انجام داد، شاهد بودیم که بعد از حیات ایشان، به تدریج بی‌پیرایگی حکومت دینی پیامبر با نوعی باز تولید ارزش‌های جاهلی، آمیزش غیر متجانس با فرهنگ‌های غیر دینی، و نظام طبقاتی اقتصادی و بعدها اجتماعی (در دوره خلیفه سوم) روبرو شد که حفظ حکومت و امنیت به اهداف اساسی چون عدالت اجتماعی و روح آزادگی دینی رجحان یافت. بر همین اساس، این نوشتار بر آن است تا به اختصار ضمن برشمردن مؤلفه‌های اصلی و تأثیرگذار بر تغییر و تحول‌های موجود در دوره هر یک از خلفا، چگونگی بازگشت به ارزش‌های جاهلی را بیان کرده تا از این طریق بتوان تبیین روشن و صحیحی از نوع تحولات فکری جامعه اسلامی در زمان مورد نظر ارائه کرد.

عنوان: اندیشه و عملکرد سیاسی شیخ عبدالکریم زنجانی

استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر نجف لک زایی

استاد مشاور: حجة الاسلام دکتر داود فیرحی

دانشجو: یوسف خان محمدی

مقطع: کارشناسی ارشد

شیخ عبدالکریم زنجانی (۱۲۶۳ - ۱۳۴۷ ش) یکی از فیلسوفان و مراجع تقلید ناشناخته جهان تشیع است، که بیش از هفتاد جلد اثر در موضوعات فلسفه اسلامی، فقه سیاسی، کلام و اعتقادات، اخلاق و ... بر جای گذاشته است. در این پژوهش در تبیین اندیشه و عمل سیاسی زنجانی، اندیشه و مواضع سیاسی او متأثر از مبانی فکری اسلامی و از نوع اصلاحی و در پی سامان بخشی به جهان اسلام، از طریق احیای اندیشه سیاسی اسلام و تشکیل حکومت اسلامی قلمداد شده است. زنجانی خصوصت‌های مذهبی، تجرد، تحجر و شیوع افکار انحرافی را مهم‌ترین عوامل عقب ماندگی جهان اسلام می‌دانست و برای خروج جهان اسلام از انحطاط و عقب ماندگی، راه کارهایی را ارائه داده است. وی برای ایجاد وحدت بین مذاهب اسلامی، فعالیت‌های گسترده‌ای را با همکاری رؤسای دانشگاه الازهر مصر انجام داد، و در پی تأسیس «مجلس اعلاى اسلامى» بود، که علمای طراز اول جهان اسلام در آن جمع شوند، و برای مشکلات و معضلات جهان اسلام راه کار ارائه بدهند. برای غلبه بر قشری‌گرایی و تحجر به علوم عقلی تأکید می‌کرد، و معتقد بود که علما باید در امور سیاسی و اجتماعی جهان اسلام دخالت کنند و با توجه به معضلات اجتماعی جهان اسلام تولید علم بکنند. به نظر

ایشان، تشکیل حکومت اسلامی از ضروری‌ترین نیازهای جهان اسلام است. حکومت بر اساس شایسته سالاری، عدالت محوری، و حضور و مشارکت مردم در حکومت اسلامی بر مبنای مشورت و شورا و نظارت مردم بر عملکرد حاکمان اسلامی از شاخصه‌های حکومت اسلامی مد نظر اوست.

عنوان: مفهوم نبی و جایگاه آن در فلسفه سیاسی شیعه

استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر منصور میراحمدی

استاد مشاور: دکتر سید صادق حقیقت

دانشجو: طیبه محمدی کیا

مقطع: کارشناسی

این پژوهش در مقام تبیین «مفهوم نبی و جایگاه آن در فلسفه سیاسی شیعه» است. فصل اول نگاهی به مباحث اساسی هستی‌شناسی فارابی و انسان‌شناسی و جایگاه و مقام انسان در هستی دارد و ارتباط او با نظریه فیض و عقول و صدور را مطرح کرده و به تعریف غایت سعادت از نظر فارابی و انواع مدینه و توصیف مدینه و نیز به مدینه‌های مضاد با مدینه فاضله می‌پردازد. در ادامه با توجه به تأکید فارابی به بحث ریاست، سعی بر آن است تا دلایل اهمیت این موضوع و سیر ریاسات ممکن و مطلوب در مدینه فاضله مورد بررسی قرار گیرد، که در نهایت به طرح بحث نبوت و سیاست انجامیده و تأکید بر آن است که کل مباحث مطروحه در ذیل مفهوم نبی دارای کارویژه و معنای سیاسی می‌شوند و اگر ارتباط مباحث را با بحث نبوت در نظر نگیریم، به طور کلی فلسفه سیاسی فارابی به عرصه ظهور نخواهد رسید. فصل دوم، به بررسی مفهوم و جایگاه نبی در فلسفه سیاسی ابن سینا اختصاص یافته است. در آن، پس از طرح مباحث هستی‌شناسی ابن سینا، با در نظر داشتن تحول برتری شرع در کلیت فلسفه وی، بحث سیاست و مدنیت، تعاون و همکاری در میان افراد جامعه آمده است. پس از طرح بحث نبوت و سیاست در حکمت سینایی، بحث استخلاف و جانشینی مطرح شده است. در انتها نتیجه‌گیری کلی که به طور مفهومی به بیان نهایی آرای دو فیلسوف متقدم شیعی در باب نبوت و سیاست و شکل‌گیری و تطور فلسفه سیاسی شیعه می‌پردازد، آمده است.

عنوان: تحولات خلافت عباسیان و ولایتعهدی امام رضا علیه السلام
 استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر سید محمد تقی آل سید غفور
 استاد مشاور: دکتر حسن حضرتی
 دانشجو: اسماعیل نعمتی
 مقطع: کارشناسی

این پژوهش به تحولات عباسیان، تا عصر مأمون و انگیزه‌های وی، از واگذاری ولایتعهدی به امام رضا علیه السلام و همچنین به موضع‌گیری امام در مقابل اقدامات مأمون و نتایج تحمیل ولایتعهدی به آن حضرت می‌پردازد که در سه بخش ارایه شده است: بخش اول، به چارچوب نظری می‌پردازد که ضمن تعریف مشروعیت، انواع مشروعیت از دیدگاه ماکس وبر را بیان می‌کند. بخش دوم، به تحولات خلافت عباسیان و علل پیروزی و ماهیت خلافت آنها و قیام‌های علویان تا عصر مأمون می‌پردازد. بخش سوم، ضمن آشنایی با مأمون، انگیزه‌ها و اهداف وی از واگذاری ولایتعهدی به امام رضا و عکس‌العمل و نحوه رفتار آن حضرت در مقابل مأمون را بررسی می‌کند.

عنوان: دموکراسی از دیدگاه امام خمینی (ره)
 استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر منصور میراحمدی
 استاد مشاور: حجة الاسلام دکتر داود فیرحی
 دانشجو: محسن کبیری آستانجین
 مقطع: کارشناسی

تحقیق حاضر به بررسی دیدگاه امام درباره دموکراسی می‌پردازد و این فرضیه را مطرح می‌کند که پذیرش برابری سیاسی، آزادی سیاسی، سیستم نمایندگی و تفکیک قوا در نظریه ولایت فقیه، این نظریه را به نظریه دموکراسی نزدیک می‌کند، اما پذیرش مرجعیت دین در تعریف و تبیین حدود این شاخص‌ها در نظریه ولایت فقیه، آن را از دموکراسی دور می‌سازد. تبیین این فرضیه، در سه فصل سامان یافته است: در فصل اول، ابتدا به واژه دموکراسی و سپس به نظریات دانشمندان پرداخته و بعد از آن به انواع دموکراسی، و در نهایت شاخص‌های دموکراسی را مورد بررسی قرار داده است و آزادی سیاسی، برابری، سیستم نمایندگی و تفکیک قوا به عنوان مهم‌ترین شاخص‌های دموکراسی تلقی

شده است. فصل دوم این تحقیق، درباره دموکراسی از دیدگاه امام و شاخص‌های آن است که مباحثی از جمله «آزادی»، «اهمیت آزادی» و در نهایت «برابری»، «سیستم نمایندگی و تفکیک قوا» را مورد ارزیابی قرار داده است.

«دموکراسی و ولایت فقیه» فصل سوم این تحقیق را نشان می‌دهد که در آن ابتدا به «جایگاه آزادی در نظریه ولایت فقیه» پرداخته و مباحثی از جمله «انتخاب کردن ولی فقیه»، «اختیارات ولی فقیه» در دو حوزه «عمومی» و «خصوصی» مطرح شده است. مبحث بعدی در آن، مربوط به «جایگاه برابری در نظریه ولایت فقیه» است و مباحثی از جمله «حق انتخاب شدن» که به صورت شرایط ولی فقیه و مناصب و مقامات مطرح شده است و «برابری» در برابر قانون مورد ارزیابی قرار گرفته است و در نهایت «سیستم نمایندگی و تفکیک قوا» مطرح شده است.

عنوان: رهبری سیاسی حضرت علی علیه السلام در دوران حکومتشان (نظری - عملی)

استاد راهنما: دکتر علیرضا صدرا

استاد مشاور: حجة الاسلام دکتر منصور میراحمدی

دانشجو: محمود عزیزی

مقطع: کارشناسی

پژوهش حاضر در صدد پاسخ به این سؤال است که مبانی و اصول رهبری سیاسی امام علی علیه السلام در دوران خلافت ایشان چیست؟ در پاسخ به این سؤال، آمده است که اصول و مبانی سازماندهی و راهبرد سیاسی امام علی علیه السلام، ولایت، علم و اجرا بوده است.

فصل اول تحقیق، به آشنایی با مدیریت رایج و مدیریتی که مد نظر مکاتب غربی است و ارائه یک چارچوب ذهنی و همچنین آشنایی با مکاتب مدیریتی اختصاص یافته است. در فصل دوم مبانی نظری امام علی با توجه به فرمانشان به مالک اشتر و دیگر فرمان‌هایش تبیین شده است و در فصل سوم اصول عملیه مدیریت امام توضیح داده شده است.

در نتیجه‌گیری، با توجه به شخصیت کامل و همه جانبه امام و مدیریت و رهبری متعادل و متعالی و نیز عصمت ایشان، خلافت و رهبری ایشان الگویی برای بشر دانسته شده است.

عنوان: سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قبال دریای خزر

استاد راهنما: دکتر سید عبدالقیوم سجادی

استاد مشاور: دکتر ناصر قربان نیا

دانشجو: ام البنین توحیدی

مقطع: کارشناسی

منطقه آسیای میانه پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، از نظر ژئوپلتیک و ژئو اکونومیک به قلب زمین تبدیل شده که توجه جهانیان را به خود معطوف ساخته است. سه عامل عمده، ژئوپلتیک این منطقه را شکل داده است:

۱. تحرکات و اقدامات کشورهای این منطقه در جهت پیشرفت اقتصادی و کاهش تنش‌های

سیاسی؛

۲. تأثیر منابع نفت و گاز منطقه در ثبات اقتصاد جهانی؛

۳. حضور بازیگران متعدد فرامنطقه‌ای و چالش‌هایی که فراروی کشورهای ساحلی دریای خزر

ایجاد کرده است.

در این پژوهش به دنبال پاسخ‌گویی به این سؤال هستیم که ظرفیت‌ها و موانع سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر کدامند؟ در پاسخ به این سؤال، فرضیه این است که مهم‌ترین ظرفیت‌ها شامل وجود منافع مشترک اقتصادی و فرهنگی میان کشورهای مجاور و مهم‌ترین موانع، سیاست مداخله‌گرایانه آمریکا و گسترش ناتو به شرق می‌باشد.

پژوهش حاضر در پنج فصل تنظیم یافته است که در فصول اول تا سوم، چارچوب نظری، موقعیت جغرافیایی منطقه و بُعد حقوقی موضوع، تبیین شده است. در فصل چهارم، به بررسی مقدمات پرداخته شده که از جمله آنها، زمینه‌های مساعد اقتصادی، و منابع نفتی و گازی و خطوط لوله عبوری آنها، ابعاد فرهنگی و ایدئولوژیک، همکاری در زمینه زیست محیطی و آلودگی، است. در فصل پنجم هم که مختص به محذورات دستگاه سیاست خارجی ایران است، به مسائلی از جمله تمایل برخی از کشورهای ساحلی دریای خزر به کشورهای غربی و مشکلات ناشی از نفوذ و دخالت آنها به خصوص آمریکا در منطقه، روشن نشدن وضعیت حقوقی دریای خزر، بهره‌برداری یکجانبه برخی از کشورها از منابع زیر بستر دریای خزر و همچنین دیپلماسی ناکارآمد و غیر فعال ایران در این منطقه، اشاره گردیده است.

عنوان: انقلاب و اصلاح از دیدگاه قرآن بر اساس تفسیر نمونه و تفسیر فی ظلال القرآن

استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر منصور میراحمدی

استاد مشاور: حجة الاسلام دکتر سید محمدتقی آل غفور

دانشجو: مرضیه تقوی نیا

مقطع: کارشناسی

انقلاب و اصلاح از جمله مفاهیم سیاسی هستند که در قرآن کریم به کار رفته‌اند، به نحوی که مفهوم اصلاح در دو معنای «اصلاح بین دو نفر و یا دو گروه» و «رفع فساد و نابسامانی» به کار رفته است؛ از سوی دیگر، مفهوم انقلاب که به معنای «دگرگون شدن و متحول شدن و زیر و رو شدن» در قرآن آمده است، از نظر قرآن خود، نوعی اصلاح محسوب می‌شود. به عبارت دیگر، انقلاب نوعی اصلاح است که در حوزه‌ای بسیار گسترده رخ می‌دهد و اثر متحول کننده بنیادینی بر جای می‌گذارد. در این میان، اندیشه و اراده که مهم ترین عامل انقلاب و اصلاح از دیدگاه قرآن هستند، نقشی بسیار مهم در زمینه تحولات دارند به نحوی که تا افراد جامعه فساد و تباهی را در یک جامعه مشاهده نکنند، و به وضع موجود آگاهی نیابند، و تا نخواهند، نمی‌توان انتظار وقوع اصلاح و یا انقلابی بزرگ، در یک جامعه را داشت. آیه «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغَيِّرُ مَا بَقِيَهُ حَتَّىٰ يَغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ» خود گویای این مطلب است.

چکیده پایان نامه‌ها

عنوان: امامت و خلافت در اندیشه غزالی و فیض کاشانی

استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر منصور میراحمدی

استاد مشاور: حجة الاسلام دکتر نجف لک زایی

دانشجو: محمود ابراهیمی ورکیانی

مقطع: کارشناسی

رساله حاضر در صدد بررسی دو نظریه امامت و خلافت در اندیشه غزالی و فیض کاشانی است. سؤال اصلی این نوشتار، این است که مهم ترین عوامل شکل گیری نظریه خلافت در اندیشه سیاسی غزالی و نظریه امامت در اندیشه سیاسی فیض کاشانی چیست؟ در پاسخ به سؤال این فرضیه تبیین شده که توجه به واقعیات زندگی سیاسی صدر اسلام و مراجعه به سیره خلفای راشدین مهم ترین

عامل طرح نظریهٔ خلافت در اندیشه سیاسی غزالی و توجه به آرمان‌های زندگی سیاسی و مراجعه به سیرهٔ امامان معصوم علیهم‌السلام مهم‌ترین عامل طرح نظریه امامت در اندیشه سیاسی فیض کاشانی است. سنیان از جمله غزالی در مورد خلافت به عنوان پدیده‌ای که در صدر اسلام اتفاق افتاده، نظریات خویش را با آن و به خصوص عمل صحابه تطبیق می‌دهند و برای خلیفه یا امام همان وظایف و اختیاراتی را متذکر می‌شوند که خلفا آن را دارا بودند. اما شیعیان از جمله فیض کاشانی به امامت به عنوان امری الهی نگریده‌اند و نظریات خویش را با نص پیامبر اسلام تطبیق می‌دهند. برای امام نیز جایگاه و مقامی را قائلند که خلیفه و امام اهل سنت آن را دارا نیست و آن برخورداری از منصب الهی در مقام امامت و ویژگی عصمت است.

نتیجه این که سنیان نظریات خویش را با امر واقع تطبیق داده و به یک معنا واقع‌گرا هستند و نکتهٔ حایز اهمیت در نظریات ایشان، تقدم عمل بر نظر است. بر خلاف ایشان شیعه که نظریاتش از مقوله پیشینی است و از تقدم نظر بر عمل سود می‌برد. امامت واقعی از نظر ایشان در صدر اسلام به طور کامل اتفاق نیفتاد و حکومت الهی ائمه دوازده گانه به صورت یک آرمان باقی ماند.

عنوان: جامعه مدنی و دیدگاه‌ها در جمهوری اسلامی ایران

استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر داود فیرحی

استاد مشاور: دکتر شجاع احمدوند

دانشجو: سید حمیدرضا حسینی هاشمی

مقطع: کارشناسی

این پژوهش در صدد پاسخ به پرسش از جایگاه جامعه مدنی در بین جناح‌های سیاسی معتقد به نظریه جمهوری اسلامی در ایران یعنی راست و چپ است. نمایندگان جناح راست از تشکلهایی چون جامعه روحانیت مبارز، جمعیت مؤتلفه اسلامی، جامعه اسلامی مهندسين، جامعه اسلامی دانشگاهیان و جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، به وجود آمده است و در سوی دیگر، تشکلهایی مثل مجمع روحانیون مبارز، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، دفتر تحکیم وحدت، حزب مشارکت ایران اسلامی و مجمع مدرسین حوزه علمیه قم، جناح چپ را نمایندگی می‌کنند. برداشت‌های متفاوتی که هر کدام از سنت و تجدّد، اسلام و جمهوریت، غرب و تعامل یا ستیز با آن دارند، موجب تفاوت آرا در پذیرش جامعه مدنی یا امتناع آن، به عنوان شاخص توسعه، در بین آنان است. فرضیه تحقیق مبتنی

بر میل به امتناع جناح سیاسی راست از استقرار جامعه مدنی در ایران (بیش از پذیرش آن) و میل به پذیرش جناح سیاسی چپ برای استقرار جامعه مدنی (بیش از امتناع آن) است. اهمیت این فرضیه، هنگامی آشکار می‌شود که بدانیم هژمونی هر کدام از دیدگاه‌ها در عرصه سیاسی اجتماعی ایران، سرنوشت تمدن ادعایی جدید اسلامی را تغییر می‌دهد. این تحقیق با نگاه مقایسه‌ای، به ارزیابی مبانی، زمینه‌ها، شرایط و عناصر جامعه مدنی در نزد جناح‌های سیاسی فوق، کوششی جهت آسیب‌شناسی جایگاه جامعه مدنی در ایران امروز است.

عنوان: فلسطین و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

استاد راهنما: دکتر محمد ستوده

استاد مشاور: دکتر سید عبدالقیوم سجادی

دانشجو: سید محمد موسوی پور

مقطع: کارشناسی

مسأله فلسطین همواره در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران یکی از موضوعات اساسی بوده و بخشی از رفتارهای سیاست خارجی ایران را به خود اختصاص داده است. ایران اسلامی در راستای دفاع از ملل محروم و مسلمان، از حقوق ملت فلسطین دفاع نموده و در این زمینه متحمل هزینه‌هایی نیز گردیده است. سؤالی که مطرح است این که چگونه می‌توان رفتار حمایتی ایران را مطالعه کرد و رابطه این رفتار با منافع ملی ایران چیست؟ بدین منظور تلاش گردید تا با استفاده از سطح تحلیل خرد، رفتار حمایتی ایران تبیین شود و در این مورد بیان شد که ایدئولوژی اسلامی مهم‌ترین متغیر تأثیرگذار در رفتار حمایتی ایران از ملت فلسطین بوده است. در قسمت بعدی پژوهش، از تاریخچه فلسطین و پیدایش اسرائیل بحث شده است. سیاست خارجی ایران که بر اساس آموزه‌های اسلامی است، موظف به مبارزه با دولت اسرائیل جهت احقاق حقوق غصب شده ملت فلسطین در حد توان است. در فصل پایانی، ضمن بیان اهداف سیاست خارجی ایران، مواضع کارگزاران سیاست خارجی ایران در زمینه‌های ماهیت دولت اسرائیل، حمایت از فلسطین، و فرایند صلح خاورمیانه بررسی شده و رابطه رفتار حمایتی ایران با منافع ملی ایران مورد بررسی قرار گرفته است.

عنوان: آزادی و قانون از دیدگاه امام خمینی (ره)
 استاد راهنما: حجة الاسلام دکتر منصور میراحمدی
 استاد مشاور: حجة الاسلام دکتر نجف لک زایی
 دانشجو: مهدی مجیدی
 مقطع: کارشناسی

پاسخ‌گویی به این پرسش که «در اندیشه سیاسی امام خمینی (ره) چه رابطه‌ای میان آزادی و قانون وجود دارد»، دغدغه اصلی نگارنده در رساله حاضر بوده است. در پاسخ به پرسش، این فرضیه مطرح شده که «در اندیشه سیاسی امام (ره) قانون الهی یکی از مهم‌ترین عناصر تبیین‌کننده حدود آزادی و عوامل مشروعیت‌ساز آن به شمار می‌رود و در نتیجه از نوعی آزادی به نام آزادی قانونی می‌توان در اندیشه سیاسی امام (ره) سخن گفت».

در فصل نخست مفهوم آزادی و آزادی از دیدگاه اندیشمندان غربی و مسلمان و همچنین مفهوم قانون مورد ارزیابی قرار گرفته است. در فصل دوم به بیان آزادی و انواع آن از دیدگاه امام پرداخته شده است. طبق سخنرانی‌های امام ایشان به انواع آزادی از قبیل آزادی مخالفان، آزادی اقلیت‌های دینی، آزادی احزاب، انجمن‌ها و تشکیلات اجتماعات، آزادی مطبوعات، آزادی زنان، آزادی انتخابات معتقد بودند. در فصل سوم، قانون از دیدگاه امام (ره) مورد ارزیابی قرار گرفته است و در این فصل در بحث حکومت و قانون آمده است که علاوه بر سه نوع حکومت متداول یک نوع دیگر که مختص مسلمانان است وجود دارد که در این نوع حکومت تنها خداوند شایسته قانون‌گذاری است. در ادامه، جایگاه قانون در حکومت اسلامی بررسی شده است و قانون در حقوق اسلامی به سه دسته تقسیم گردید: ۱. قانون شرع، ۲. قانون اساسی، ۳. قوانین عادی. همچنین در این فصل به بیان قانون و حکومت از دیدگاه امام (ره) و نیز قانون‌گرایی از منظر ایشان و نوع قانون مورد نظر امام پرداخته شده است. در ادامه انواع احکام مورد نظر امام ارزیابی شده است.

نگارنده در فصل چهارم، رابطه آزادی و قانون در اندیشه امام را مورد ارزیابی قرار داده است. رابطه آزادی و قانون از دیدگاه امام این‌گونه بررسی شده که از دیدگاه امام، قانون الهی یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های آزادی و عوامل مشروعیت‌ساز آن به شمار می‌رود. در ادامه حدود آزادی از دیدگاه امام تبیین شده است. حدود آزادی از دیدگاه امام عبارت است از: ۱. رعایت قوانین اسلام، ۲. اجرای مقررات اسلامی، ۳. نفی فساد و فحشا. در پایان به این نتیجه رسیدیم که امام معتقد به آزادی قانونی هستند.

چکیده پایان نامه